

#hazhozjonaMuzeum

A SZÁZADFORDULÓ MŰVÉSZETE: SZIMBOLIZMUS, SZECCESSZIÓ

Az európai századforduló művészete
A szecesszió iparművészete

Szecesszió iparművészete 3: Üveg és kerámia

Szecesszió

A szecesszió Európa-szerte különbözőképpen jelent meg, így nem csoda, hogy különböző nevekkel illették. Ausztriában *Sezession* volt, innen jön a magyar szecesszió elnevezés is. Németországban *Jugendstil*, ami a fiatalos, modern stílusra utal. Belgiumban, Amerikában és Franciaországban *Art Nouveau* (új művészet) volt, a híres párizsi Siegfried Bing galériájáról, a Maison de l'Art Nouveau-ról kapta az elnevezést.

A francia szecesszióra a florális, lendületes, könnyed, érzéki, hajlékony dinamikus vonalvezetés volt jellemző. A szecesszió bölcsője Anglia volt, itt *Arts & Crafts*-nak (Művészet és Mesterségnek) nevezték. A brit művészek az ipari tömegtermeléssel szemben a kézművesség erejében hittek. A szecesszió új művészet volt, nagyon modern megjelenési formákkal és motívumokkal.

A szecessziónak formailag két teljesen eltérő motívumrendszere van, de mindkettő a természetből indult ki: az egyik a florális, organikus (francia, belga), a másik a geometrikus (német, osztrák).

A szecesszió az 1890-es évek végén bontakozott ki és az 1900-as évek elejéig tartott.

1. A szecesszió üvegművészete

Az üvegtárgyak fontos szerepet játszottak a szecesszió fejlődésében. A **francia üvegekészítők** voltak a legjelentősebbek, elsősorban Nancyban és Lotaringiában tevékenykedtek, majd **Nancy** lett az üvegyártás központja. A szecesszió idején egyedi tervezésű, kézzel készült darabokat kezdtek gyártani. A francia üvegekészítők kedvelték a **természetes formákon** alapuló alkotásokat, **új technológiával** kísérleteztek, kihasználták az üveg szobor-szerű megformálását, és lendületes, többrétegű, erőteljes, csillogó színeket alkalmaztak. Motívumaikat a természetből merítették, új elemként jelent meg a tárgyak felületén körbefutó **látkép** (erdők, mezők, vízparti lápok).

A tömegtermelésben a savmaratás technikájával az egyedei darabokhoz hasonló hatást értek el. A szecesszió üvegtárgyainál a használhatóság mellett az esztétika is egyre fontosabb lett.

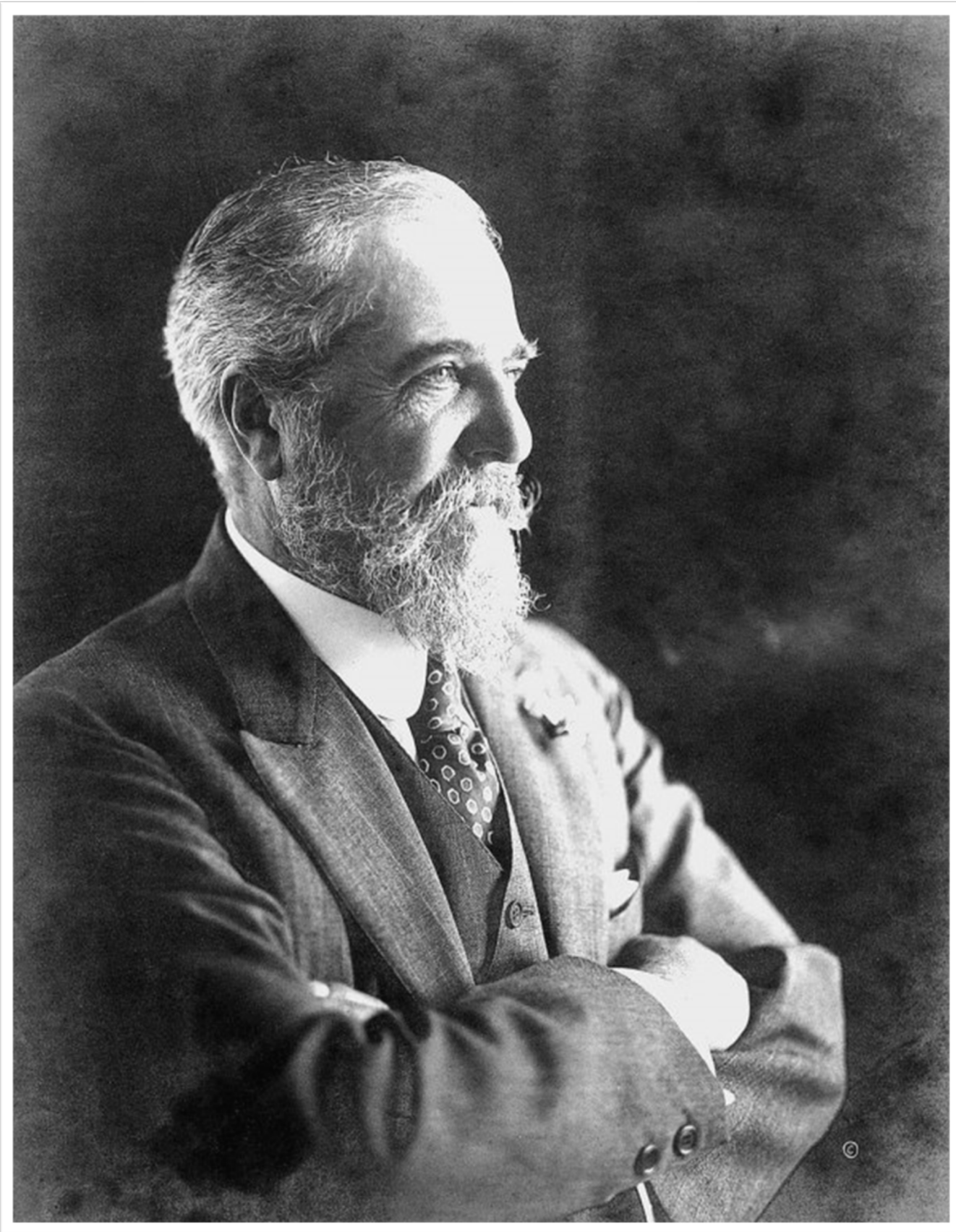
A 19. századi alkotók élénk érdeklődést mutattak Japán és művészete iránt, ezt hívják **japonizmusnak**.

Kik az alkotói, mesterei?

- Louis Comfort Tiffany
- Émile Gallé
- Róth Miksa
- (Isd. A szecesszió építésze tételben)*
- Daum fivérek
- Müller fivérek
- Johann Loetz
- Christopher Dresser
- Harry James Powell
- Christopher Dresser
- Herbert Davis Richter

1.1 Louis Comfort Tiffany (New York, 1879 – New York, 1924)

A híres **New York-i ékszerész fia** kezdetben festészetet tanult New Yorkban és Párizsban, majd az Arts & Crafts mozgalom hatására az iparművészet felé fordult. 1878-ban megalapította a „Louis Comfort Tiffany és Művésztársai” céget. Amikor Tiffany kiállította első üvegmunkáit, olyan óriási érdeklődés fogadta azokat, hogy a siker hatására **1885-ben megalapította első üvegyárát, a Tiffany Glass Co.-t.**

Többféle üvegyártási technológiával kísérletezett, és 1880-tól szabadalmaztatta a **Favrile** (jelentése: kézzel készült) kézműves eljárással készített irizáló díszüveg gyártását.

1898-ban Tiffany az **Iparművészeti Múzeumban is kiállította** alkotásait, melyek közül 29 darabot a művész kizárólag e kiállításra készített, és a múzeum több tárgyat is vásárolt tőle.

1.1.1 Mitől különleges Tiffany művészete?

Tiffany üvegeit élénk, ragyogó szivárványosság, csillogó hatás jellemezte. A japán művészet is erős hatást gyakorolt rá. Az Iparművészeti Múzeum számos jelentős Tiffany-üveggel büszkélkedhet, melyek nemzetközileg is elismertek, az egyik ilyen kiemelkedő alkotás a Pávás díszüveg. Tiffany a **formába fúvott** üvegbe vékony króm-aventurin (ez egy ásvány) üvegszálakat fektetett, majd addig hevítette, ameddig a vékony, fémfényű szálak beolvadtak a váza külső felületébe.

Páva – díszüveg
Tiffany, Louis Comfort
New York, 1898 előtt
Üveg; formába fúvott, beágyazott
üvegplasztikával, króm-aventurin szálakkal

Tiffany-lámpák

Tiffany ólomüveg lámpái a leghíresebbek, és üzleti szempontból is ezek hozták a legnagyobb sikert. Ezeket a színes opalizáló üveglapokat a cég nagy mennyiségben forgalmazta. Tiffany újító szelleme ezekben a tárgyakban nyilvánul meg, az ún. *Tiffany-technikát* alkalmazta. Mindezek miatt a Tiffany-üveg a szecessziós iparművészet egyik legkedveltebb alapanyaga lett. Ezek rendkívül drága darabok, a legmagasabb árat egy ritka „bazarózsás” lámpa érte el egy aukción 3 millió fontot fizettek érte.

Asztali lámpa – Tiffany-üvegből készült lámpaernyővel
Kivitelezés: Duffner and Kimberly
Company
New York, 1890–1900 között
Tűzaranyozott bronz;
Öntött, színes,
sík opaküveg lapok

1.1.2 Hogyan készül?

Az üveg formaadó technikái a fúvás, az öntés és a préselés. A megformált üveget utólag is festhetik, aranyozhatják. A mechanikai díszítések közül a metszés és a csiszolás a legelterjedtebb. A 19. század felétől egyre bonyolultabb technikák alakultak ki. A szecesszió idején nyert újfajta alkalmazást a többrétegű üveg is. A színes üvegréteget megfelelő vastagságra visszamaratják, majd addig csiszolják, amíg minél gazdagabb díszítést érnek el. Ennek a technikának a legjelentősebb mestere Gallé volt.

Tiffany formába fúvott, arany, ezüst, vagy más színekben ragyogó, irizáló, fémesen csillogó felületű üvegeket készített. A *Tiffany-technika* világítótestekre való alkalmazásakor az üvegdarabokat nem ólomsínnel erősítette egymáshoz, hanem rézszalaggal vonta be az üvegek szélét, amelyeket az illeszkedési pontnál összeforrasztott, így lehetővé vált a lágyabb íveket tartalmazó alkotások létrehozása.

Kinyílt virágszál alakú talpas díszkehely
Tiffany, Louis Comfort
New York, 1907 k.
Üveg; fúvott, anyagában színezett, irizáló,
aranylüszteres felülettel

1.1.3 Melyek a legszebb példái az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében?

Fűszertartó készlet – üvegedények, fűszerkanalak díszdobozban

Üveg: Tiffany, Louis Comfort, New York;

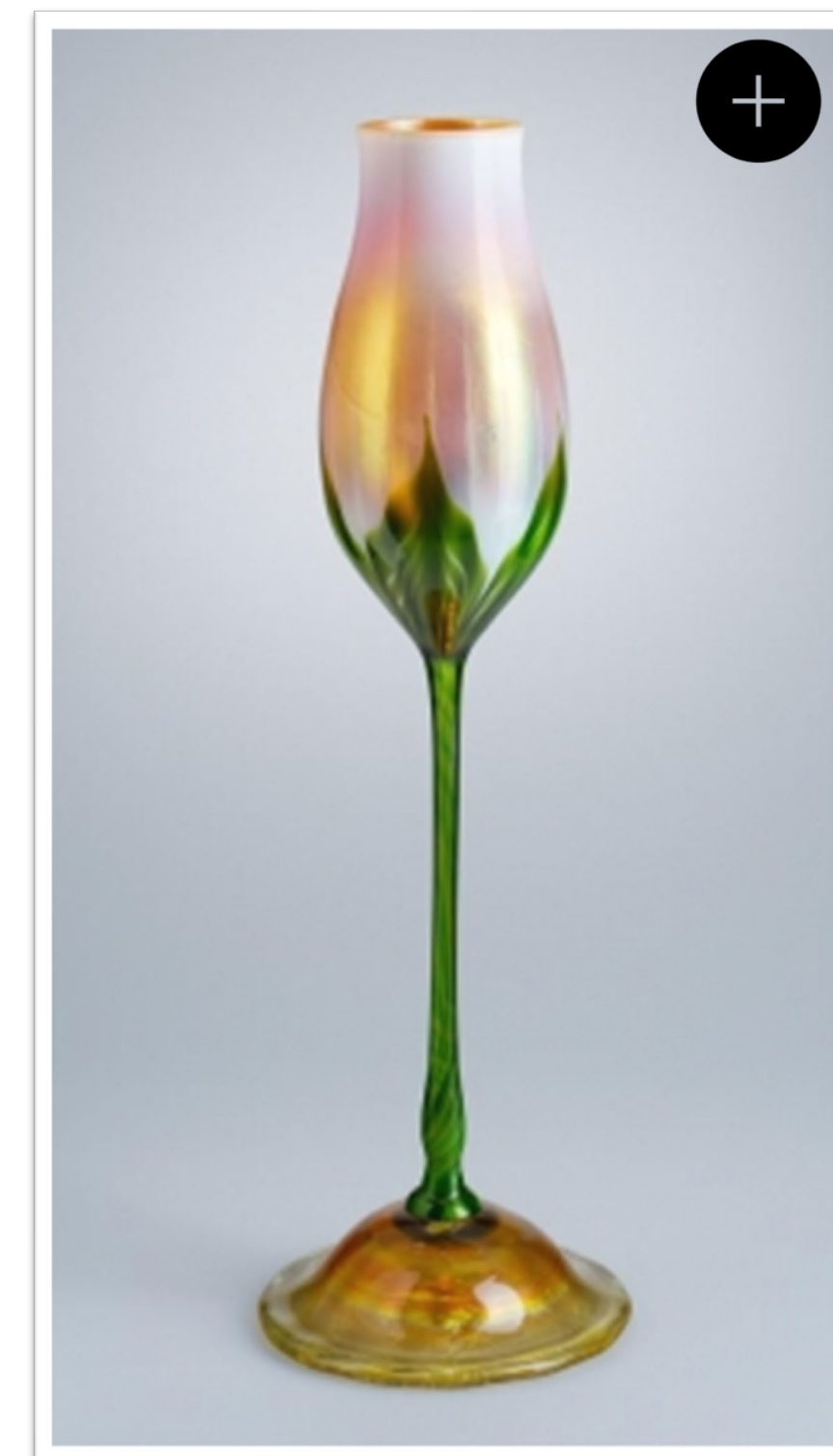
Ezüst: Colonna, Édouard, Párizs;

Bing, Siegfried párizsi L'Art Nouveau galériájának díszdoboz, 1899–1900

Üveg; formába fúvott, arany- és platinalüszteres felülettel

Ez inkább egy ékszerszerű luxusajándék volt, mint fűszerkészlet. Siegfried Bing galériájába készült (eredeti a csomagolása is), akivel Tiffany szoros kapcsolatban állt.

Virágszál alakú talpas díszkehely

Tiffany, Louis Comfort

New York, 1898 előtt

Üveg; fúvott, anyagában színezett, irizáló lüszteres felülettel

1.2 Émile Charles Gallé (Nancy, 1846 – Nancy, 1904)

Édesapja porcelánfestő és keramikus volt, így már gyerekkorában találkozott ezzel a szakmával, sőt fiatalon tervezett kerámiát és üveget is. Kezdetben **képzőművészeti tanulmányokat folytatott, de a botanika, az ásványtan, az irodalom és a japán kultúra, illetve a tudományok iránt is élénk érdeklődést mutatott. Nagytudású és sokoldalú üvegművész volt.**

Az 1860-as és 1870-es években tett londoni és párizsi utazásai során megismerkedett az üvegyártás modern módszereivel. Gallé 1874-ben átvette apjától a gyár vezetését és saját üvegyártó műhelyt alapított, ahol az ötleteit valóra váltotta.

1878-tól egyre gyakrabban szerepelt a világkiállításokon. Az 1889. évi **Párizsi Világkiállításon** aranyérmet kapott.

1.2.1 Mitől különleges?

Gallé fantáziadús ötlete volt, hogy az üvegeit gyakran **versidézettel díszítse**, ezek a „beszélő üvegek”. Gallé a kedvenc irodalmi művei nyomán készítette ezeket az üvegeket, amelyeken idézetek is olvashatók. Ehhez a sorozathoz tartozik a *Váza erdős tájjal, Victor Hugo-versidézettel* címet viselő üvege is. A tárgy talpazatán Victor Hugo verssora olvasható: „Les arbres se parlent tout bas” (A fák suttogva beszélnek.) A tárgy felületén erdős tájrészlet látható szarvasbogárral és méhecskével.

Gallé művészetének fókuszában a **természet állt**, üvegein gyakoriak a **virágok és a rovarok**: nőszirm, golgotavirág, nárcisz, japánbirs ág, őszi kikerics, orchidea, rovarok, cincér, szitakötő. Az Iparművészeti Múzeum Gallé-gyűjteményében is a növénymotívumokkal díszített üvegek vannak többségben.

Gallé **formába fúvott, réteges, (sav)maratott, csiszolt felületű** üvegeket készített. A kettő, három vagy több rétegben egymásra olvasztott különböző színű üvegeket folyamatosan lecsiszolta, vagy savval maratta úgy, hogy a **díszítmény reliefszerűen** emelkedjen ki a különböző színű háttérből.

Váza erdős tájjal, Victor Hugo-versidézettel

Terv: Gallé, Émile

Nancy, 1900 k.

Formába fúvott, réteges üveg, csiszolt

1.2.2 Melyek a legszebb példái az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében?

Váza rovarokkal
Terv: Gallé, Émile
Nancy, 1889 k.
Üveg; formába fúvott,
réteges, csiszolt, savmaratott

Gallé kedvelte a japonizmust, ezen a tárgyon ez jól látható.

Az Iparművészeti Múzeum Gallé-gyűjteményének ez az egyik főműve. Az orchidea a kínai művészetben a ritka női szépség jelképe. Csak az eredeti tárgyon lehet látni a restaurálás nyomait.

Váza orchideákkal
Gallé, Émile
Nancy, 1900 k.
Üveg; formába fúvott,
réteges, csiszolt, savmaratott

1.3 Melyek a legszebb szecessziós üvegek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében?

Daum fivérek

Asztali lámpa vízparti táj képével
Kivitelezés: Daum fivérek üvegyára
Nancy, 1912
Réteges, formába fúvott üveg;
savmaratott

A lámpán látható panorámakép
ekkoriban még ritkaságnak
számított. Ezt Gallé mellett
a Daum fivérek alkalmazták.

Christopher Dresser

Dresser meghaladta a saját
korát, a **modern formatervezés**
úttörője. A csavart, aszimmetri-
kus formájú vázáinak a Clutha
fantázianevevet adta.

Clutha – díszüveg

Terv: Dresser, Christopher
Kivitelezés: James Couper&Sons
Glasgow, 1889 előtt
Üveg; fúvott, fém-oxidokkal,
csillámpala szemcsékkel,
szabodon formált

A szecesszió üvegművészete

Fogalomtár

- **Japonizmus:** Az 1860-as években bontakozott ki, és az 1870-es évekre meghatározó divattá vált az európai képző- és iparművészek körében. A japonizmust követő tárgyakon gyakoriak a „japános” motívumok, mint például a cseresznyevirág, a páva, a bambusz, a pillangó, továbbá jellemző a síkszerű ábrázolás, az aszimmetrikus térszerkesztés és a dekorativitás. A japonizmus motívumait a fametszetek és a lakktárgyak közvetítették Európa felé.
- **Opalizáló:** Az opál drágakő áttetsző színe a ráeső fény irányától függően változik, a szivárvány színeiben irizál.
- **Tiffany-technika:** Louis Comfort Tiffany üvegfestményei készítéséhez használt sajátos technikája, amikor az üvegek szélét rézszalaggal vontatta be.

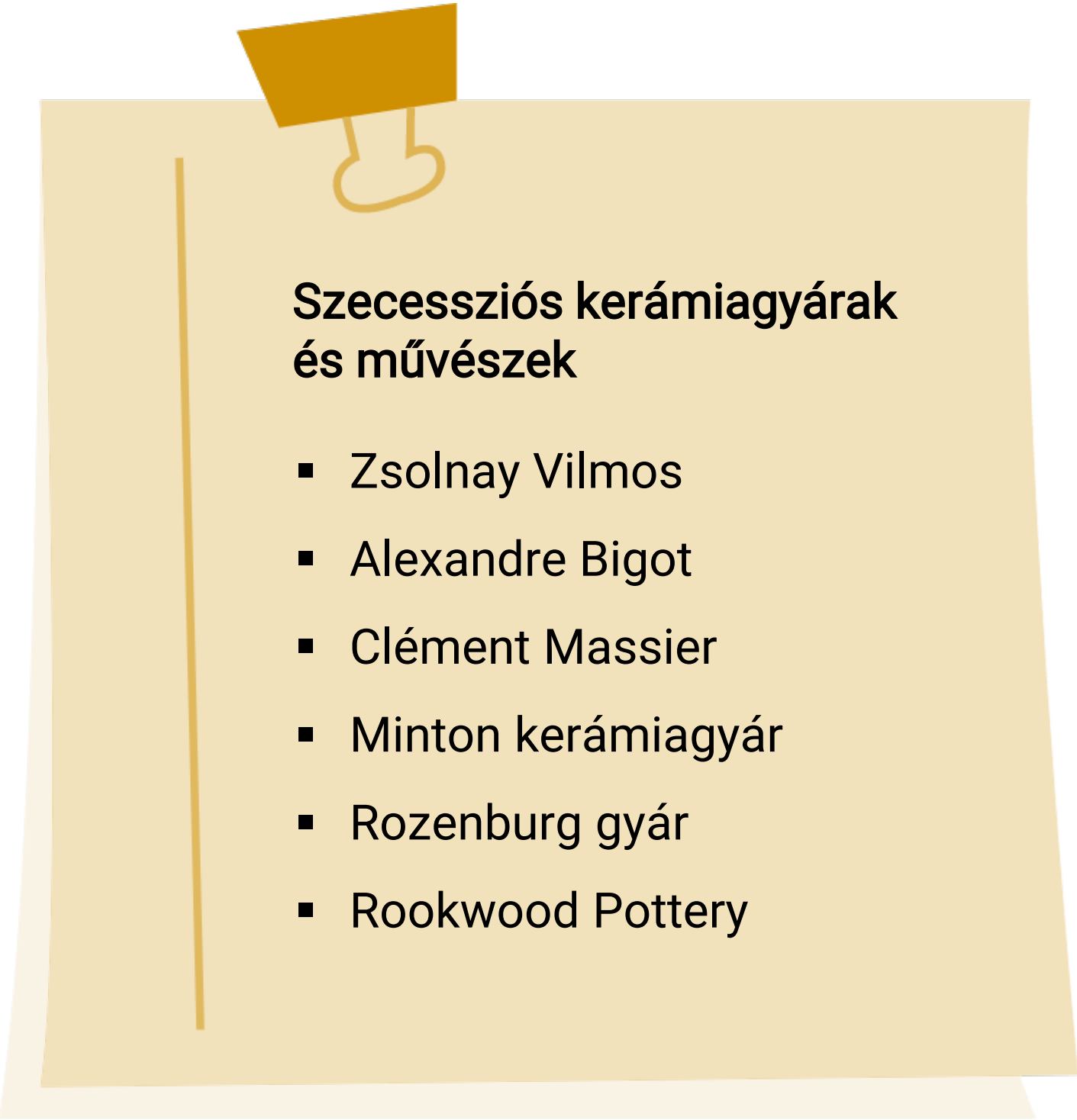
Olvass tovább!

- ✓ Balla Gabriella (2007): *Tiffany&Gallé. A szecesszió üvegművészete*. Iparművészeti Múzeum, Budapest.
- ✓ Horváth Hilda, Balla Gabriella, Horányi Éva, Lovay Zsuzsanna, Pandur Ildikó, Radványi Diána, Semsey Réka (2018): *A mi szecessziónk*. Iparművészeti Múzeum, Budapest.
- ✓ Judith Miller (2004): *Gyűjtök könyve. Szecesszió*. Helikon Kiadó, Budapest.
- ✓ Iparművészeti Múzeum <http://www.imm.hu/hu/exhibits/view/175,Tiffany+és+Gallé+->

2. A szecesszió kerámiaművészete

A szecessziós keramikusok a díszítőmotívumokat általában a **természetből** merítették – **virágokat, karcsú növényi szárat, leveleket, madarakat és állatokat**, de voltak olyanok is, akik az egyszerűbb, geometrikus formákat követték. Sokan az egyénileg megmunkált, minőségi kerámiatárgyak készítése felé fordultak. A művészek különböző díszítésekkel, formákkal kísérleteztek.

Magyarországon **Zsolnay Vilmos** **eozinmáz**as kerámiái voltak a leghíresebbek. A francia fazekasmesterek közül **Clément Massier** is előszeretettel használta a fénylő, irizáló mázt. Massier gyakran díszítette vázáit figuratív alkotásokkal, például az amerikai táncosnőt **Loie Fullert** is megjelenítette az egyik vázáján. **Alexander Bigot** francia keramikusmester volt, aki keleti hatású mázait ötvözte az ősi, egyszerű formákkal. **Nagy-Britannia** egyik legismertebb kerámiagyárát, a **Minton gyárat** 1783-ban alapították. Ezekre a kerámiákra az **élénk színek kombinációja** és a **stilizált díszítésmód** volt jellemző. A leghíresebb amerikai fazekasműhely az 1880-ban alapított **Rookwood Pottery** volt. Rookwood különlegessége abban rejlik, hogy virágmintáihoz kifejlesztette a **festékszóró technikát**.

Szecessziós kerámiagyárak és művészek

- Zsolnay Vilmos
- Alexandre Bigot
- Clément Massier
- Minton kerámiagyár
- Rozenburg gyár
- Rookwood Pottery

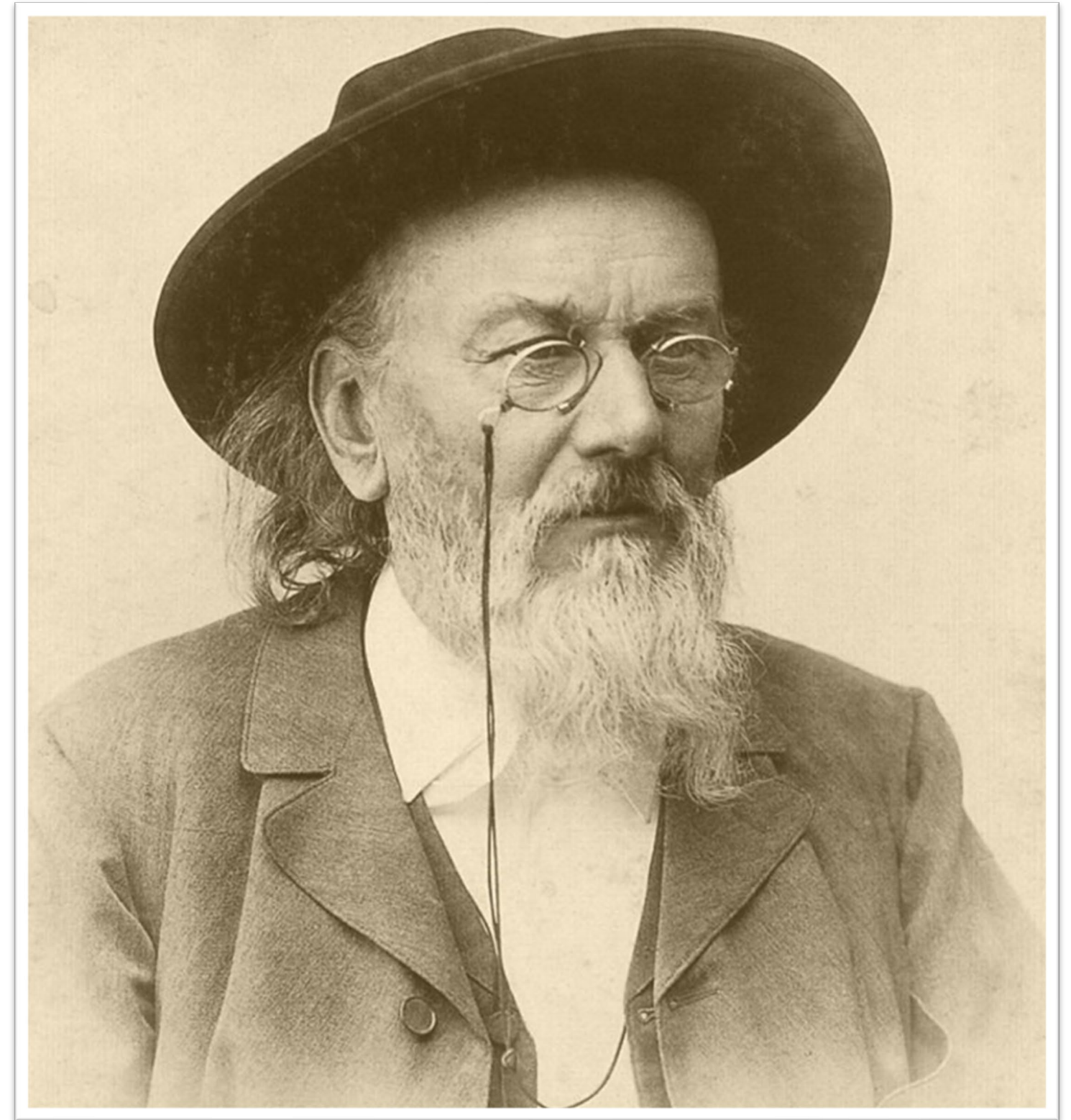
2.1 Kik az alkotói, mesterei?

ZSOLNAY VILMOS (Pécs, 1828. ápr. 19. – Pécs, 1900. márc 23.):
keramikusművész, nagyiparos

Kezdetben vonzódott a **festőpálya** iránt, fennmaradtak festményei, portréi és romantikus stílusú tájképei. 1839–1842 között apja kereskedésében inaskodott, majd a **bécsi Politechnikumban** folytatta tanulmányait, és Bécsben szerzett gyakorlatot is.

Zsolnay Vilmos 1848-ban, Bécsből visszatérve beállt **apja üzemébe**, és itt további tapasztalatokat szerzett. 1853-ban vette át apjától a főtéri üzletet, és feleségül vette Bell Teréziát. Három gyermeke született, Teréz, Júlia és Miklós. Zsolnay Vilmost kortársai a „**legnagyobb magyar fazekas**”-ként tisztelték.

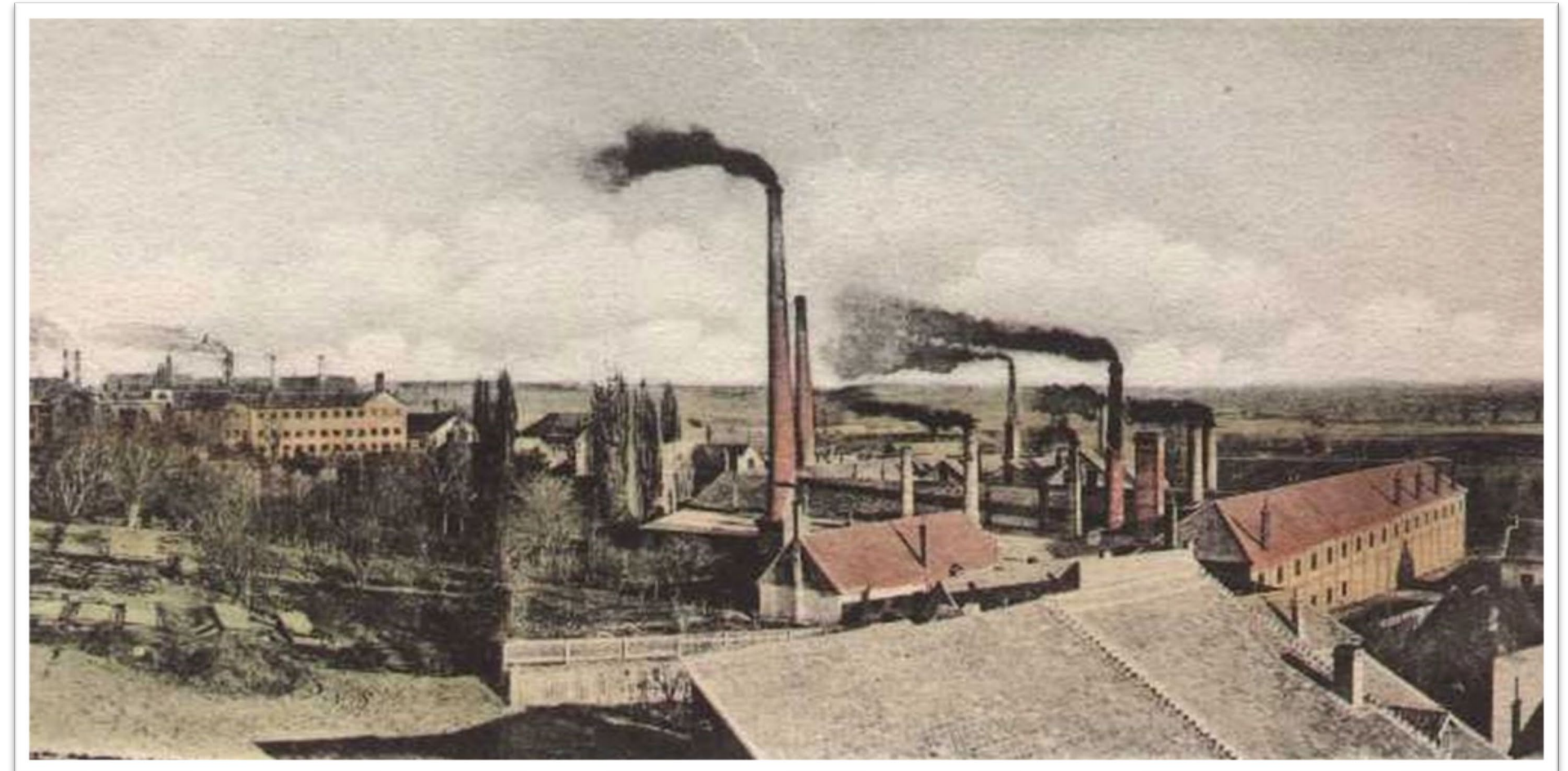
Az 1890-es évekre **Zsolnay gyára** az Osztrák–Magyar Monarchia legjelentősebb és legnagyobb termékskálát felvonultató üzeme lett. 1878-ban a **Párizsi Világkiállításon** érte el első nemzetközi sikerét. Tanulmányáért, a magastüzű mázzal díszített porcelánfajanszért a kiállítás **aranyérmét és a francia kormány kitüntetését** nyerte el.

2.1.1 A Zsolnay gyár története

A gyárat **1853-ban** alapította **Zsolnay Miklós** pécsi kereskedő, Ignác fia számára, aki 10 évig vezette az üzemet, de a gépesítést nélkülöző műhelye nem tudott megküzdeni a piaci verseny nehézségeivel. Így Zsolnay Vilmos mentette meg az üzemet az elárverezéstől, amikor **1864-ben átvette az üzem vezetését**. Ignác kevés gyakorlati tudással rendelkezett, és testvére, Vilmos **fejlesztette gyárrá az üzemet**, de folyamatos anyagi gondjai voltak. **Művészi tehetsége, tudásvágya és folyamatos önképzése** is hozzájárult ahhoz, hogy sikeres kereskedővé váljon, a visszaemlékezések arról tudósítanak, hogy Vilmos **vállalkozó kedvű, magabiztos ember** volt. A Zsolnay-kerámiákat külföldi kereskedők is forgalmazták, kapcsolatban állt **német, francia, angol kereskedőkkel**. Zsolnay tíz év alatt tekintélyes kereskedőpolgár lett.

A gyár első sikerét az **1873-as Bécsi Világkiállításon** érte el, majd az **1878-as Párizsi Világkiállítás** hozta meg Zsolnay Vilmos számára a nemzetközi sikert. Az ott bemutatott találmányával, az elefántcsontszínű mázzal és a magastüzű díszítés tökéletes technikájával és szépségével porcelánfajanszai elnyerték a kiállítás **aranyérmét** és a **francia kormány becsületrendjét**. Ennek köszönhetően egy bécsi kereskedővel 10 évre szóló szerződést kötött, így a gyári termelés **80%-át külföldi piacon** értékesítették.

Az **1870-es évek** közepétől gyerekei, **Miklós, Júlia és Teréz** is bekapcsolódtak a gyár munkájába, vezetésébe. 1875-től leányai, Teréz és Júlia is részt vettek a tervezőmunkában. Júlia festőművésznek képezte magát, de mindketten hamar eljutottak a művészi szintű kerámia alkotásához. **Teréz népművészeti díszítményeket** és az „**úri hímzések**” motívumait dolgozta fel, **Júlia orientalista stílusban** tervezett. Előszeretettel nyúlt az **izniki** (oszmán-török) és a **japán** forma- és dekorációvilághoz. A lengyel születésű építész, Sikorski Tádé, Zsolnay Júlia férje 1883-tól állt a gyár szolgálatában, nevéhez számos művészi értékű terv fűződik. A Zsolnay Teréz és Júlia által tervezett **magyaros és perzsa stílusú díszítmények** az 1880-as évek végéig **Zsolnay legjellegzetesebb mintái** voltak, **világhírt** szereztek a magyar kerámiának.

2.1.2 A Zsolnay gyár története az 1880-as évektől

1885-ben a Budapesti Országos Általános Kiállításon Zsolnay felvonultatta eddigi eredményeit, és ekkor nyílt meg az **első budapesti márkabolt** is.

Zsolnay Vilmos az 1890-es években kísérletezte ki **Wartha Vincével és Petrik Lajossal** a sajátos redukált **lűszter technikáját**, az ún. eozint. Az eozintechnikát az 1896-os Országos Millenniumi Kiállításon mutatták be. Az **eozintechnika** inspirálta a gyárban az új stílus, a **szecesszió kibontakozását**.

A gyár hírnevét nemcsak a díszáru- és edénygyártás, hanem az épületkerámiák, az épületdíszítő burkolatok és plasztikák is fokozták. Zsolnay a korszak legkiválóbb építészeivel dolgozott együtt, és a legnagyobb építkezéseihez gyártott időtálló, olcsó és nemes anyagot.

Zsolnay Vilmos **1900-ban** bekövetkezett halálakor a gyár vezetését fia, **Zsolnay Miklós** vette át. Az **1910** körüli években egyszerűsödtek a díszműáruk formái és technikai kivitele is, előtérbe került a **kisplasztikák gyártása**. A gyár virágkorának az **első világháború** vetett véget. A trianoni békekötést követően elvesztették piacaik és nyersanyag-lelőhelyeik túlnyomó részét. A két világháború között főként máz alatt festett porcelánfigurák, díszedények gyártásával foglalkoztak, de az **1920-as évek** közepén **felújították az eozintechnikát** is, bár egyszerűbb formában.

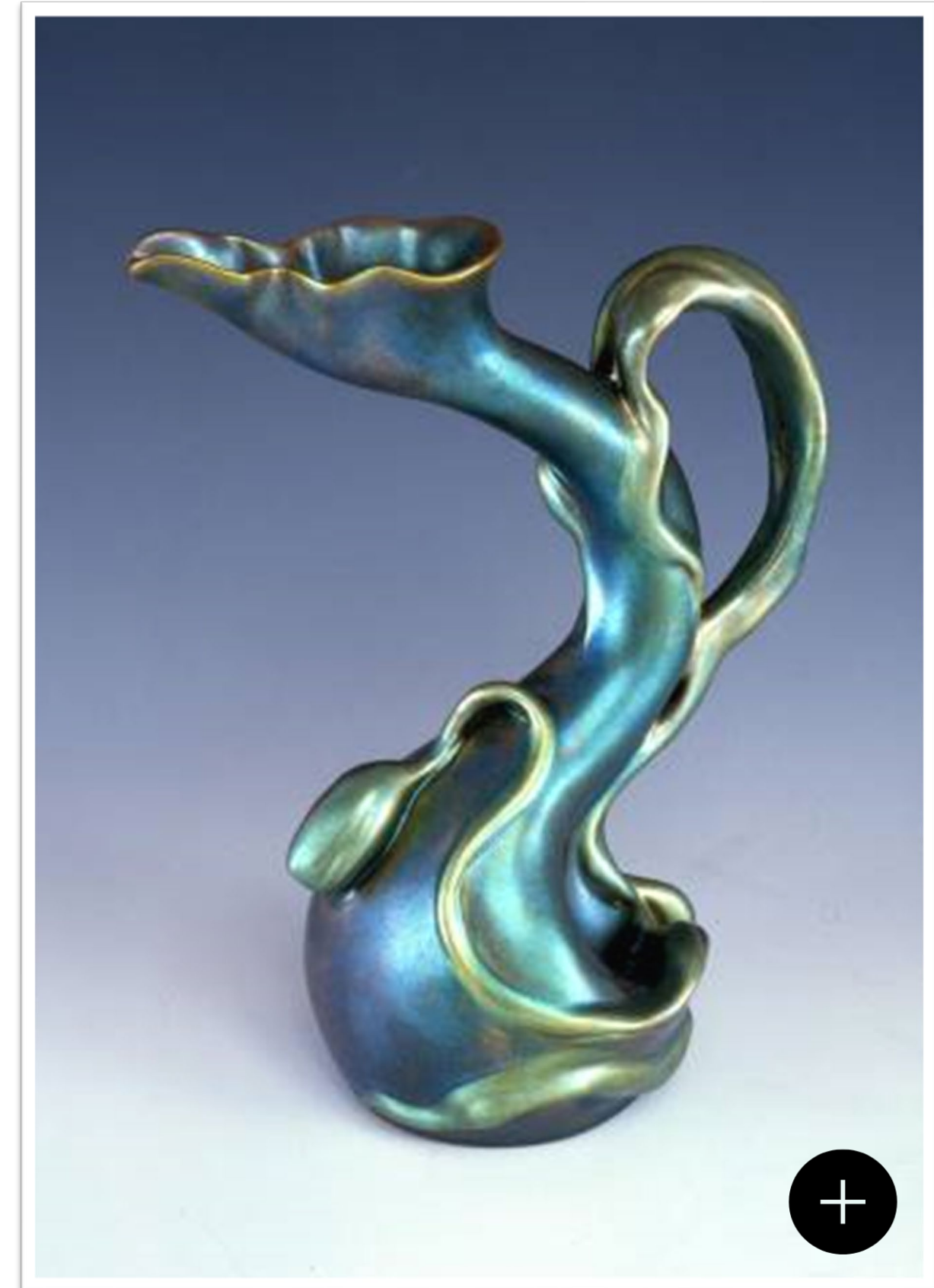

A gyár gazdasági alapjait az 1890-es évek végétől az építészeti kerámia, kályhacsempe és burkolólap, ipari porcelán, később a szaniteráruk gyártása biztosította. A Zsolnay gyárat 1948-ban államosították. Ma is működik **Zsolnay Porcelánmanufaktúra Zrt.** néven, és 2013 elejétől a szír származású, svájci állampolgárságú építészmérnök üzletember, Bachar Najari a többségi tulajdonosa. Fennmaradását annak köszönheti, hogy alkalmazkodni tudott a körülmények folyamatos változásaihoz, miközben sikerült megőriznie sajátos, egyéni jellegét.

2.1.3 Mitől különleges?

Zsolnay Vilmosnak az 1890-es években a legnagyobb szenzációja a **redukciós fémlüszter-máztechnika**, az „eozin” előállítása volt, de már az 1870-es években foglalkozott mázkísérletekkel. Ezt a fémlüszter-máztechnikát Zsolnay nevezte el eozinmáznak. Fantázianevét a **Hajnalistennő (Éosz)** görög nevééről kapta. Az eozinmázás kerámiák harmonikus színváltozataikban, tompa selyemfényeikkel utánozhatatlanok maradnak.

Az Iparművészeti Múzeum jelentős Zsolnay-gyűjteménnyel büszkélkedhet, ez a **tulipános díszedény** a múzeum emblemikus darabja, hiszen a szecesszió főbb stílusjegyeit hordozza, és a Zsolnay gyár fénykorában készült. Zsolnay Vilmos gyakran dolgozott együtt **kitűnő művészekkel**, mint például Rippl-Rónai Józseffel vagy Mack Lajossal. Ez az S alakban hajló különleges kancsó feltehetően Apáti Abt Sándor szobrászművész tervei alapján készült.

Tulipán alakú díszedény – zöldes, labradorithatású mázzal
Formaterv: Apáti Abt Sándor (?)
Kivitelezés: Zsolnay gyár, Pécs, 1898
Porcelánfajansz; plasztikus díszítés, savmaratott, eozinfestés

2.1.4 Hogyan készül?

A vízüveggel, szódával, más adalékanyagokkal és vízzel folyékonyá tett agyagiszapot gipsznegatív-formába öntenek, így készül az ún. nyersáru. Ezt a szárítást követően magas hőfokon, **1200 °C-on** kiégetik, majd bevonják **türkiz színű alpmázzal** (Zsolnaynak 3 különböző színű alpmáza volt, ezeket váltogatta). Az alpmázra viszik fel a **fémeket** tartalmazó bevonatot, Zsolnay közel **50 színárnyalattal** kísérletezett.

Az alpmázat alacsonyabb hőfokon, **800 °C-on**, erős **redukciós atmoszférában** égetik a felületre. Az égetés során a bevonatból a fémek beépülnek a meglágyuló alpmázba. (Ezek a fémes bevonatok különböző oxidokat tartalmaznak.) Ezt a technikát **Wartha Vince** kémikus professzossal és **Petrik Lajos** kémikussal együttműködve kísérletezte ki Zsolnay. 1893-tól indult el az eozin üzemszerű gyártása.

Kerámialap – a Zsolnay eozinmázak színmintái

2.1.5 Melyek a legszebb példái az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében?

Virágtartó edény lepkékkel

Terv: Kapás Nagy Mihály

Kivitelezés: Zsolnay gyár, Pécs, 1902

Keménycserép, plasztikus díszítéssel,
eozinmázakkal festett

Mack Lajos szobrászművész a források szerint kedves, megnyerő személyiség volt, a munkái is ezt tükrözik.

Váza szerelmespárral

Terv: Mack Lajos

Kivitelezés: Zsolnay gyár,
Pécs, 1900–1901

Porcelánfajansz; öntött,
savmaratott mázfelületen
eozinokkal festett

2.1.6 Melyek a legszebb példái az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében?

Váza medúzákkal, vízinövényekkel

Terv: Zsolnay Júlia

Kivitelezés: Zsolnay gyár, Pécs, 1909

Porcelánfajansz; savmaratott, eozinmázak

Rippl-Rónai tevékenysége nagy szerepet játszott abban, hogy a szecessziós stílus uralkodóvá váljon a Zsolnay gyár tervezésében. Rippl-Rónai az Andrássy ebédlő tervezésekor kereste fel Zsolnay Vilmost.

Váza nárciszokkal gróf Andrássy Tivadar budai palotájának ebédlőjéhez

Terv: Rippl-Rónai József

Kivitelezés: Zsolnay gyár

Pécs, 1898

Porcelánfajansz szabadon mintázott, plasztikus elemekkel; savmaratott, színes mázakkal és eozinnal festett

2.1.7 Melyek a legszebb példái az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében?

Clément Massier

Díztál liliumokkal és pillangókkal
Terv: Lévy-Dhurmer, Lucien
Kivitelezés: Massier, Pierre Clément
Golfe-Juan, 1895–1900 között
Kőcserép (grés), savmaratott, máz felett
redukáltan égetett fémlüszter festéssel

Massier kezdetben festészetet tanult. Zsolnay Vilmoshoz hasonlóan fémfényű lüszteres dísz tárgyakat készített.

Pálmatarató díszedény talpazattal,
katángkórótövekkel
Ráth György gyűjteményéből
Terv és kivitelezés: Minton&Co Ltd.
Stoke-on-Trent, 1898
Keménycserép, segédformával alakított,
levonóképes díszítéssel

A szecesszió kerámiaművészete

Fogalomtár

- **Lüsztertechnika:** A lüszter technika Perzsiában született a 8–9. században, és arab közvetítéssel került Európába. A technika lényege, hogy redukciós égetéssel viszik fel a fémet, gyakran nemesfémet tartalmazó mázat az edényre. A fémes fényű mázat a spanyolországi mór keramikusok használták először, majd az olasz majolikaműhelyek (a 16. században) alkalmazták ezt a technikát.
- **Eozinmáz:** Ez egy fantázianév, amit Zsolnay Vilmos adott a lüsztertechnikával készült dísz tárgyainak.

Olvass tovább!

- ✓ [Csenkey Éva](#) (2000): *Zsolnay – Szecessziós kerámiák*. Helikon Kiadó, Budapest.
- ✓ [Gyugyi László](#), [Csenkey Éva](#), [Hárs Éva](#) (2017): *Zsolnay aranykora – Gyugyi László gyűjteménye száz új tárggyal*. Kossuth Kiadó, Budapest.
- ✓ P. Horváth Tamás (2014): *Tündérváros. Zsolnay Miklós titkos élete*. PRAE.HU Kft, Palimpszeszt Kulturális Alapítvány, Budapest.

Film

- ✓ A föld szeretője, Pozsgai Zsolt (forgatókönyvíró, rendező)